

1.2 Základní muzeologické pojmy a jejich užívání; organizace muzejní práce; mezinárodní a národní muzejní instituce; časopisy a konference, muzejní bibliografie

David VAHALA

1.2.1 Základní muzeologické pojmy a jejich užívání

V muzeologii i muzejnictví jsou zafixovány určité preferované výrazy, které postihují základní pojmy. Je celkem časté, že dochází k různým záměnám, příp. i chybám, kterých se dopouštějí jak studenti, tak odborníci z praxe. Co se týká české muzejní a muzeologické terminologie, tak ta je v některých případech zakotvena v platné legislativě, nicméně je klíčové si uvědomit, že práce na zakotvení používané terminologie je dlouhodobý proces, při kterém může docházet i k významovým posunům u některých preferovaných výrazů.

Současná česká muzejní a muzeologická terminologie vychází zejména jednak ze zahraniční literatury, jednak z dnes již klasických děl českých muzeologů působících jak ve druhé polovině 20. století, tak v současnosti. Za nejvýznamnější české muzeology, které je nutné na tomto místě zmínit, patří bezesporu Jiří Neustupný (1905–1981), Jiří Špét (1928–2012), Josef Beneš (1917–2005), Zbyněk Zbyslav Stránský (nar. 1926) a další. Ze zahraničních autorů výrazně ovlivnil českou terminologii Friedrich Waidacher, což bylo dáno možnostmi

studia jeho díla v dostupném překladu.

Nejprve budou uvedeny klíčové výrazy, které jsou definovány platnými legislativními normami. **Muzeum** je evidentně nejpreferovanějším pojmem této publikace a je definováno jako „*instituce, která získává a shromažďuje přírodniny a lidské výtvořky pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou přírodniny a lidské výtvořky získávány, z vybraných přírodnin a lidských výtvořků vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku.*“[\[1\]](#) Oproti tomu pojmem **galerie** je označováno „*muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.*“[\[2\]](#) Další důležitou definici **muzea** přináší Mezinárodní rada muzeí, která tímto pojmem označuje stálou nevýdělečnou instituci ve službách veřejnosti a jejího rozvoje, otevřenou veřejnosti, jež získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, vzdělávání, výchovy a potěšení.[\[3\]](#) Pokud bychom chtěli použít obecnou definici muzea dle Fridricha Waidachera, tak ten **muzeum** chápe jako institucionalizovanou objektivní formu, v níž se vytváří muzeální fenomén.[\[4\]](#)

Jako **muzejní sbírkové předměty** jsou označovány věci movité nebo nemovité, případně jejich soubory, což mohou být jak naturfakty (přírodniny), tak artefakty (lidské výtvořky).[\[5\]](#) Jako časté synonymum pro muzejní sbírkový předmět bývá užíván pojem **muzeálie**. Jako muzeálii označujeme předmět, který je nositelem muzeality, tzn. předmět, který byl ve smyslu muzeality nejen rozpoznáný, ale i vybraný a tezaurovaný, čili zkráceně řečeno muzealizovaný (viz níže). Čili z výše řečeného jasně vyplývá, že **sbírka** muzejní povahy je chápána jako soubor sbírkových předmětů:

sbírka → podsbírka → fond → muzejní sbírkový předmět

naznačení současného nejčastějšího dělení muzejní sbírky v ČR

S pojmem muzeálie úzce souvisí jak samotná muzealita, tak muzealizace.[\[6\]](#) Pod výrazem **muzealita** je chápán specifický vztah člověka k realitě, v níž v souladu se společností poznává, hodnotí, a vybírá ty části obklopujícího přírodního a jím ztvárňovaného či přetvořeného světa, které jsou schopné sloužit jako důkazy této společnosti a které si proto zasluhují, aby se jako nositelé tohoto vztahu uchovávaly, třídily, zkoumaly, zprostředkovávaly a odevzdávaly dále.[\[7\]](#) Oproti tomu **muzealizace** je vědeckým procesem, kterým je zdůvodňována muzealita. Muzealizace je zhodnocování muzejního sbírkového předmětu nebo muzeální osvojování skutečnosti.[\[8\]](#)

Na tomto místě stojí za vysvětlení dalších klíčových pojmů, kterými jsou muzeologie, muzeografie a muzejnictví. **Muzeologie** je v obecné rovině označení pro vědu zabývající se institucí muzea čili všemi teoretickými i praktickými problémy muzeálního fenoménu. Podstatu muzeologie jako vědy definuje předmět jejího zaměření, tj. muzealita.[\[9\]](#) Oproti tomu **muzeografie** označuje všechny aplikované dílčí disciplíny spadající do muzeologie (např. muzejní konzervaci a restaurování, muzejní marketing a management, muzejní prezentaci atd.).[\[10\]](#) **Muzejnictví** opět v nejobecnější rovině v sobě zahrnuje všechny věci, zařízení, činnosti a postupy, jež se dotýkají instituce muzea.[\[11\]](#)

S tím také souvisí užívání adjektiv odvozených od těchto výrazů. Jako **muzejní** lze označit vše, co má souvislost s muzeem, jako **muzeologický** lze označit vše, co má souvislost s vědou a jako **muzeální** pouze to, co má souvislost s muzealitou, resp. vztahující se na kvalitu muzeality. Výraz **muzeografický** se v praxi příliš nepoužívá, nicméně označuje muzejní techniky a postupy.[\[12\]](#)

Kurátor je pracovník zodpovědný za správu, ochranu a vědecký výzkum muzejní sbírky, resp. její části (tj. podsbírkou nebo fondu). Kurátor by měl mít buď muzeologické nebo jiné

akademické vzdělání v některém z oborů vztahujících se ke spravované sbírce (podsbírce nebo fondu).

1.2.2 Organizace muzejní práce, mezinárodní a národní muzejní instituce

Asociace muzeí a galerií České republiky (AMG ČR) – Asociace muzeí a galerií ČR je nejvýznamnější nevládní neziskové profesní sdružení působící na území České republiky. Podle stanov se jedná o dobrovolné nepolitické sdružení muzeí, galerií, případně jiných fyzických a právnických osob, které působí v muzejnictví. Asociace je právnickou osobou, která má právo nabývat práv a zavazovat se – jménem AMG jedná zvolený statutární orgán, případně jím pověřený zástupce. [\[13\]](#)

AMG je reprezentantem muzeí a galerií nacházejících se v České republice a podporuje snahy o úspěšný rozvoj muzejnictví a snaží se zajistit svobodnou a tvůrčí práci v muzejních institucích. Důležité je, že asociace brání společná práva a také zájmy členských institucí dle Etického kodexu Mezinárodní rady muzeí. [\[14\]](#)

Činnost asociace je pro české muzejnictví klíčová, neboť asociace se podílí na legislativní činnosti vztahující se k muzejnictví, zastupuje zájmy členů vůči zřizovatelům a dalším právnickým a fyzickým osobám. Asociace spolupracuje také na tvorbě koncepcí projektů, přičemž v této činnosti spolupracuje s odbornými pracovišti nebo tato pracoviště může přímo vytvářet. Neméně důležitá je i dlouhodobá snaha asociace zlepšovat vzdělání pracovníků muzeí a galerií, z tohoto důvodu pravidelně pořádá základní a nástavbové kurzy Školy muzejní propedeutiky. Asociace navíc systematicky propaguje a popularizuje nejen vlastní činnost, ale i činnost muzeí a galerií. Asociace taktéž může v odůvodněných případech poskytnout finanční pomoc členské instituci, ocitne-li se v krajní nouzi. Asociace taktéž může zajistit nebo zprostředkovat odborné služby jak svým členům, tak jiným subjektům. [\[15\]](#)

Co se týká muzejnictví, asociace provádí zejména: vlastní vydavatelskou a nakladatelskou činnost; zpracování dat a rešeršní služby; vědecký výzkum a vývoj; agenturní činnost v kulturní a umělecké sféře; pořádání výstav, veletrhů, přehlídek a dalších akcí; v neposlední řadě také pořádání konferencí, odborných kurzů, školení a dalších vzdělávacích akcí včetně lektorských činností.[\[16\]](#)

Členství v AMG ČR se dělí do tří skupin – na řádné, individuální a čestné. Za řádného člena může být přijata muzejní instituce nebo právnická osoba působící v muzejnictví. Za individuálního člena může být přijata fyzická osoba starší 18-ti let působící v muzejnictví a čestným členem se může stát jakákoliv fyzická osoba na základě návrhu člena asociace – je přitom zřejmé, že čestné členství se uděluje pouze za mimořádné zásluhy v muzejnictví.[\[17\]](#) Orgány AMG ČR jsou sněm, senát, exekutiva a předseda, dále revizní komise, krajské sekce, komise a sekretariát spolu s výkonným ředitelem.[\[18\]](#) Členové AMG mají jednak svá práva, jednak své povinnosti vůči tomuto sdružení. Členové mají právo zejména na 1/ účast na sněmu, na němž mají právo volit a být voleni; 2/ účast na jednání senátu; 3/ účast na činnosti příslušné krajské sekce a také komisí a kolegií; 4/ účast na řešení společných projektů; 5/ využití zařízení, informačních zdrojů a služeb; 6/ přístup k informacím o činnosti sdružení a 7/ na pomoc při řešení vztahů a sporů členů s jinými subjekty. Mimo to jsou členové povinni: naplňovat poslání a úkoly sdružení; dodržovat stanovy a řády; respektovat rozhodnutí jednotlivých orgánů; reprezentovat tak, aby to nepoškozovalo jméno a poslání sdružení; podílet se na práci ve funkcích, orgánech, komisích a skupinách, ve kterých jsou jmenováni, zvoleni nebo členy; hradit členské příspěvky a každoročně hlásit počty zaměstnanců.[\[19\]](#)

Velmi důležité postavení v soudobém českém muzejnictví mají komise Asociace muzeí a galerií ČR, které fungují jako dobrovolná sdružení členů, které pojí profesní zaměření nebo

zájem. V současnosti působí při asociaci celkem sedmnáct komisí, jejichž členy jsou zejména pracovníci jednotlivých členských institucí a individuální členové.[\[20\]](#)

Pro laickou veřejnost je pravděpodobně nejviditelnější akcí asociace během roku Festival muzejních nocí, který si během své existence získal výraznou popularitu nejen veřejnosti, ale i medií. Tento festival je pravidelně pořádán od roku 2005, přičemž při organizaci s asociací spolupracuje Ministerstvo kultury ČR, které jej významně podporuje, a Národní muzeum. Festival oficiálně začíná tzv. Národním zahájením, které se realizuje ve spolupráci s Asociací krajů ČR a některým z krajů ve vybrané muzejní instituci.[\[21\]](#)

Národní soutěž muzeí *Gloria musaealis* slouží ke zvýšení prestiže muzejních institucí, k posílení smyslu jejich činnosti a v neposlední řadě také ke zkvalitnění jejich práce, přičemž soutěž má svůj smysl i v oblasti medializace muzejní práce. Soutěž je vyhlašována Ministerstvem kultury ČR a asociací. Členové asociace mohou soutěžit ve třech kategoriích – muzejní výstava roku, muzejní publikace roku a muzejní počin roku.[\[22\]](#)

Na závěr zbývá ještě zmínit pravidelně vydávaný *Věstník Asociace muzeí a galerií ČR* a ediční činnost asociace. *Věstník* vychází od počátku 90. let 20. století, od roku 1998 pravidelně jako dvouměsíčník šestkrát ročně. *Věstník* plní zejména informační funkci – přináší zprávy z dění v asociaci, tuzemské i zahraniční oborové novinky, personálie, informace o expozicích a výstavách, recenze a anotace nové literatury, informace o volných místech atp. Své místo v něm naleznou i teoretické či praktické studie kratšího rozsahu. Součástí každého *vestníku* je Kalendárium kulturních akcí na dané období, z něhož si čtenář může udělat jasnou představu o prezentačních aktivitách jednotlivých muzejních institucí v České republice. Jako pozitivní fakt lze hodnotit skutečnost, že starší čísla *vestníku* jsou přístupná na webu asociace.[\[23\]](#)

Rada galerií České republiky – Rada galerií ČR funguje jako profesní sdružení českých muzeí umění (galerií). Účelem sdružení je koordinace činnosti galerií při tvorbě, správě, ochraně a prezentaci uměleckých sbírek jako nenahraditelné součásti českého kulturního dědictví. Rada galerií ČR spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, přičemž cílem je, aby galerie měly ke své činnosti adekvátní podmínky. [\[24\]](#)

Mezi orgány Rady galerií ČR patří sněm, grémium a senát. Senát je tvořen komorou ředitelů, odborných pracovníků, edukačních pracovníků a individuálních členů. V čele rady stojí předsednictvo tvořené předsedou, místopředsedou a členy, přičemž rada má také kontrolní a rozhodčí komisi. Členy Rady galerií ČR se mohou stát jak instituce (galerie, muzea umění), tak pracovníci galerií či lidé činní v oboru a to jako individuální členové. Mezi nejzásadnější dokumenty přijaté radou bezesporu patří Profesní etický kodex muzeí umění v České republice, který vychází z mezinárodní muzejní normy ICOM, avšak reflektuje česká specifika v tomto oboru. [\[25\]](#) Laická i odborná veřejnost může využívat jeden z nejhmotatelnějších výstupů rady, kterým je Registr sbírek výtvarného umění (Katalog sbírek členských galerií Rady galerií ČR). Tento registr vznikl díky spolupráci rady a Metodického centra pro informační technologie v muzejnictví. Cílem registru je seznámit nejširší veřejnost s kulturním dědictvím spravovaným členskými institucemi rady. S registrem lze pracovat tak, že požadované informace lze filtrovat dle sbírek (celkem 103 414 záznamů o sbírkových předmětech), institucí (celkem 26 institucí) či dle rejstříku autorů (celkem 4 150 záznamů). [\[26\]](#)

Mezinárodní rada muzeí / Český výbor ICOM – Mezinárodní rada muzeí (International Council of Museums – ICOM) je mezinárodní nevládní nezisková profesní organizace, která byla založena v roce 1946 a má statut konzultanta UNESCO. České republika je zastoupena v Mezinárodní radě muzeí tzv. Českým výborem, který

byl založen v roce 1994 jako nástupce Československého výboru. Sekretariát Českého výboru sídlí v Moravském zemském muzeu v Brně. V současné době má ICOM cca 13 tisíc členů ze 148 států, 116 národních výborů, 25 mezinárodních komisí a 12 přidružených organizací. Členy ICOM nejsou jen muzejní instituce, ale i instituce příbuzného zaměření (např. botanické a zoologické zahrady aj.).

Členy organizace se mohou stát jak neziskové instituce, tak odborní pracovníci a spolupracovníci muzeí, studenti vyšších odborných a vysokých škol studující buď obory směřující k práci v muzeích a galeriích, nebo studují obory uplatitelné v muzejnictví. Ve druhém případě musí ovšem studenti doložit svou aktivní dlouhodobou spolupráci s muzejními institucemi. [\[27\]](#)

V Mezinárodní radě muzeí plní funkci nejvyšších orgánů poradní sbor, [\[28\]](#) výkonná rada v čele s prezidentem [\[29\]](#) a valné shromáždění. Sekretariát ICOM a Informační a dokumentační středisko UNESCO-ICOM mají své sídlo v Paříži. Sekretariát má na starosti koordinaci činnosti jednotlivých národních výborů a mezinárodních komisí. Informační a dokumentační středisko systematicky shromažďuje veškeré prameny k muzejnictví a muzeologii ve světě. Cílem mezinárodních odborných komisí je podpora a rozvoj vědeckého výzkumu, výměna informací a zkušeností a taktéž další vzdělávání muzejních pracovníků v jejich specializacích. Jednotlivé národní výbory podporují muzejní instituce a jejich pracovníky při jejich odborné práci, péči o spravované kulturní dědictví a jeho prezentaci, přičemž důraz je položen i na postupné zvyšování odborné kvalifikace muzejních pracovníků. [\[30\]](#)

Nejdůležitějším dokumentem vzešlým z činnosti Mezinárodní rady muzeí je **Profesní etický kodex ICOM pro muzea**. Tento dokument také posloužil jako základ pro další etické normy platné pro pracovníky muzejních institucí v České republice. Etický kodex je závazný pro všechny členy Mezinárodní rady muzeí a stanovuje minimální normy chování a profesionálního

jednání. [\[31\]](#)

Profesní etický kodex jasně definuje poslání muzejních institucí:

1. *„Muzea zajišťují ochranu, dokumentaci a propagaci přírodního a kulturního dědictví lidstva.“* To vychází z předpokladu, že muzejní instituce a jejich pracovníci mají odpovědnost za spravované přírodní a kulturní dědictví. Starostí řídicích orgánů je ochrana a propagace svěřeného přírodního a kulturního dědictví, stejně jako fyzických a finančních zdrojů, které byly k těmto účelům poskytnuty. [\[32\]](#)
2. *„Muzea, která spravují sbírky, je uchovávají v zájmu společnosti a jejího rozvoje.“* Základní poslání muzejních institucí je získávání, uchovávání, odborné zpracovávání a tím zhodnocování muzejních sbírkových předmětů, čímž instituce výrazně přispívají k uchovávání přírodního a kulturního dědictví. Na spravované sbírky lze nahlížet jako na významné veřejné dědictví, jejichž postavení z legislativního hlediska je specifické, přičemž muzejní sbírky jsou chráněny také mezinárodním právem. Poslání muzeí lze označit za veřejný zájem, proto je nutné položit důraz na *„dobrou správu“*, která vychází ze zásad zákonného vlastnictví, trvalosti, dokumentace, dostupnosti a odpovědné deakcese. [\[33\]](#)
3. *„Muzea uchovávají významná svědectví za účelem získání a prohloubení vědomostí.“* Je klíčové si uvědomit, že muzejní instituce a jejich pracovníci mají specifické závazky vůči společnosti – zejména pokud se jedná o ochranu, přístup a možnosti interpretace svědectví (tj. *„svědectví zásadního významu“*), které jsou uchovávány ve spravovaných sbírkách. [\[34\]](#)
4. *„Muzea přispívají k poznání, porozumění a využití přírodního a kulturního dědictví.“* Kulturně-výchovná, resp. výchovně-vzdělávací, činnost je důležitou složkou muzejní práce, kterou je třeba působit na co nejširší

spektrum obyvatelstva v oblasti působnosti instituce. Je třeba zdůraznit, že muzeum vykonává svoji činnost v součinnosti s komunitou žijící v oblasti jeho působnosti a aktivně pečuje o její přírodní a kulturní dědictví. [\[35\]](#)

5. *„Muzejní sbírky poskytují možnosti dalšího využití pro veřejnost.“* V muzejní sféře jsou uplatňovány nejrůznější odborné disciplíny, které mohou přesahovat rámec muzea, a proto může docházet jak ke sdílení zdrojů, poskytování služeb, tak k rozšiřování činností instituce. Tímto ovšem nesmí nikdy dojít k narušení či odchýlení od poslání muzea. [\[36\]](#)
6. *„Muzea úzce spolupracují s komunitami, z nichž jejich sbírky pocházejí, a rovněž s komunitami, jimž slouží.“* Muzejní sbírky jsou významnou pramennou základnou ke studiu přírodního a kulturního dědictví komunit, z nichž pocházejí. Charakter muzejních sbírek tudíž přesahuje hranice běžného vlastnictví, neboť se může dotýkat lokální, regionální, národní nebo náboženské, etnické a politické identity komunity. [\[37\]](#)
7. *„Muzea se při své činnosti řídí zákonnými normami.“* Muzejní instituce a jejich pracovníci jednají dle platné národní legislativy a mezinárodních úmluv. [\[38\]](#)
8. *„Muzea jednají profesionálně.“* Pracovníci muzejních institucí se řídí vnitřní a vnější legislativou a dbají na zachování cti a důstojnosti svého povolání. Muzejní pracovníci chrání veřejnost před nezákonným a neetickým profesním jednáním. Taktéž musí systematicky informovat veřejnost o poslání a cílech muzejních institucí, čímž prakticky posilují povědomí o společenské potřebě muzeí. [\[39\]](#)

Není možné na tomto místě rozebírat jednotlivé části Profesního etického kodexu ICOM pro muzea, avšak je důležité zmínit, že tato norma společně s platnou legislativou, příp. dalšími důležitými českými muzejními normami, je pro všechny pracovníky a dobrovolníky v muzejní sféře závazná, přičemž je

čestnou povinností každého muzejního pracovního, aby se jí řídil.

1.2.3 Časopisy a konference

Mezi česká odborná recenzovaná periodika zabývající se muzeologií a muzejnictvím patří zejména *Muzeum – muzejní a vlastivědná práce* a *Museologica Brunensia*.

Muzeum – muzejní vlastivědná práce vychází díky Národnímu muzeu v Praze a řadí se mezi nejstarší česká periodika zaměřená na muzejní a muzeologickou problematiku. Periodicita časopisu je stanovena na dvě čísla ročně a čtenáři zde naleznou odborné a materiálové studie, odborná sdělení, zprávy, recenze a anotace. Příspěvky svým zaměřením pokrývají jak problematiku teoretické, tak praktické muzeologie (např. muzejní pedagogika, muzejní prezentace, muzejní konzervace, restaurování a preparace, výstavní kritika atp.).[\[40\]](#)

Museologica Brunensia je novým časopisem, neboť vychází teprve od roku 2012. Vydavatelem je Masarykova univerzita v Brně, resp. Mendelovo muzeum Masarykovy univerzity. Vznik časopisu byl iniciován potřebou dialogu v českém muzejním prostředí a podpory muzeologie jako jedinečného vědního oboru. Publikované příspěvky jsou původní vědecké práce jak z problematiky muzeologie, tak muzejnictví, včetně recenzí, zpráv atd. Cíl časopisu je zcela zřejmý – je jím podpora muzeologie jako moderní vědecké disciplíny s aplikací do muzejní sféry.[\[41\]](#)

Celá řada muzeologických či muzejních příspěvků vychází také v širokém spektru recenzovaných či nerecenzovaných časopisech a sbornících, které vydávají jednotlivé muzejní instituce od těch největších až po ty nejmenší a samozřejmě také univerzity a vysoké školy.[\[42\]](#)

Co se týká odborných konferencí, seminářů a workshopů, tak v České republice je pravidelně pořádáno několik akcí. Odborná setkání organizuje nejen Asociace muzeí a galerií ČR, ale i

univerzity a vysoké školy a samozřejmě i jednotlivé muzejní instituce.

1.2.4 Muzejní bibliografie

Systematicky vydávané muzeologické bibliografie vycházely v českých zemích přičiněním Muzeologického kabinetu Národního muzea a Muzeologického kabinetu Slovenského národního muzea.[\[43\]](#) Tyto bibliografie sledovaly jak tuzemskou publikační činnost,[\[44\]](#) tak i výběrově zahraniční produkci.[\[45\]](#) V 90. letech 20. století byly sice učiněny pokusy o navázání na tuto tradici,[\[46\]](#) nicméně v současné době se žádné tuzemské pracoviště této činnosti nevěnuje. Svůj vliv na to může mít rozvoj informačních technologií, díky nimž lze vyhledávat v různých elektronických databázích obsahujících hledané informace.[\[47\]](#) Za pozitivní lze také označit, že v minulosti byly zpracovány bibliografie některých muzeologů působících na našem území.[\[48\]](#)

[\[1\]](#) *Zákon ze dne 29. července 2004, kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., Čl. I, 2. Dále jen Zákon č. 483/2004 Sb.*

[\[2\]](#) Tamtéž.

[\[3\]](#) František Šebek, *Definice muzea a podstata jeho činnosti*, in *Úvod do muzejní praxe*, Praha 2010, s. 10.

[\[4\]](#) Friedrich Waidacher, *Príručka všeobecnej muzeológie*, Bratislava 1999, s. 41.

[\[5\]](#) *Zákon ze dne 7. dubna 2000 o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, Část první, § 2 Vymezení základních pojmů, (2). Dále jen Zákon č. 122/2000 Sb.*

[\[6\]](#) K ustálení základních pojmů v českém, resp. československém, prostředí nejnověji viz Václav Rutar, *Geneze*

pojmu muzeálie, muzealita a muzealizace na stránkách Muzeologických sešitů v letech 1969-1986, Museologica Brunensia, 2012, č. 1, s. 6-13.

[7] Friedrich Waidacher, *Průručka všeobecné muzeologie*, Bratislava 1999, s. 30-31, 41.

[8] Tamtéž, s. 41.

[9] Tamtéž, s. 25, 30-31.

[10] Tamtéž, s. 41.

[11] Tamtéž.

[12] Josef Beneš, *Muzejní – muzeální – muzeologický – muzeografický*, MVP 8, 1970, s. 171-172.

[13] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 1 Základní ustanovení*, s. 1.

[14] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[15] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[16] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 2 Poslání a cíle, úkoly a formy působení AMG*, s. 1.

[17] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 3 Členství v AMG*, s. 2.

[18] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 7 Vnitřní režim a orgány AMG*, s. 3.

[19] *Stanovy Asociace muzeí a galerií ČR, § 5 Práva člena AMG, § 6 Povinnosti člena AMG*, s. 2-3.

[20] Komise AMG ČR dle stavu v roce 2012: archeologická, botanická, etnografická, geologická, knihovnická, dějin umění,

konzervátorů-restaurátorů, muzejních historiků, pro bezpečnost v muzeích, pro lidové stavitelství, pro militaria, pro muzejní management, pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku, regionální historie Moravy a Slezska, muzeologická, numismatická a zoologická.

<http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise> (online, 20. 12. 2012).

[\[21\]](#)

http://www.cz-museums.cz/web/festival_muzejnich_noci/o-akci (online, 20. 12. 2012).

[\[22\]](#)

http://www.cz-museums.cz/web/ gloria_musaealis/o-soutezi (online, 20. 12. 2012).

[\[23\]](#)

<http://www.cz-museums.cz/web/amg/vestnik-amg> (online, 20. 12. 2012).

[\[24\]](#)

http://www.radagalerii.cz/frame_rada_cz.html (online, 20. 12. 2012).

[\[25\]](#)

Profesní etický kodex muzeí umění v České republice, Praha 2008, 16 s. Dostupný z http://www.radagalerii.cz/download/eticky_kodex.pdf (online, 20. 12. 2012).

[\[26\]](#)

Registr sbírek výtvarného umění – katalog sbírek členských galerií Rady galerií ČR – dostupný na <http://www.citem.cz/promus11/> (online, 20. 12. 2012).

[\[27\]](#)

<http://network.icom.museum/icom-czech/icom/jak-se-stat-clenem/> (online, 1. 8. 2013).

[\[28\]](#)

V Poradním sboru zasedají předsedové národních výborů, mezinárodních komisí a přidružených organizací. Sbor se schází min. jednou ročně a v čele stojí volený předseda. Sbor hodnotí činnost Výkonné rady a Sekretariátu, projednává program a rozpočet, přičemž může dávat doporučení radě.

[29] V osmičlenné Výkonné radě zasedá prezident, dva viceprezidenti, pokladník a členové rady.

[30] <http://network.icom.museum/icom-czech/icom/co-je-icom/> (online, 1. 8. 2013).

[31] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, preambule, úvod. Dostupný na http://network.icom.museum/fileadmin/user_upload/minisites/icom-czech/pdf/eticky_kodex/ICOM_eticky_kodex.pdf (online, 1. 8. 2013).

[32] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 1.

[33] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 2.

[34] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 3.

[35] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 4.

[36] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 5.

[37] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 6.

[38] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 7.

Z mezinárodní legislativy se jedná zejména o tyto dokumenty: *Úmluva na ochranu kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu*, Haagská úmluva, První protokol, 1954, Druhý protokol, 1999; *Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků*, UNESCO, 1970; *Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*, Washington, 1973; *Úmluva o biologické rozmanitosti*, OSN, 1992; *Úmluva o odcizených nebo nezákonně vyvezených předmětech kulturní hodnoty*, UNIDROIT, 1995; *Úmluva o podmořském kulturním dědictví*, UNESCO, 2001; *Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví*, UNESCO, 2003.

[39] *Profesní etický kodex ICOM pro muzea*, čl. 8.

[40] *Muzeum – muzejní vlastivědná práce*, ISSN 1803-0386. Blíže viz <http://www.nm.cz/publikace/publikace-detail.php?id=5> (online, 20. 12. 2012).

[41] Editorial, *Museologica Brunensia*, 2012, č. 1, s. 3. Blíže viz <http://www.mendelmuseum.muni.cz/cz/museologica-brunensia> (online, 20. 12. 2012).

[42] Např. *Časopis Slezského zemského muzea – série B – vědy historické; Acta historica Universitatis Silesianae Opaviensis* atd.

[43] Názvy těchto pracovišť se v průběhu jejich existence proměňovaly – např. Kabinet muzejní a vlastivědné práce, Ústřední muzeologický kabinet. K vývoji *muzeologického kabinetu* při Národním muzeu blíže viz Pavel Douša, *Organizace českého muzejnictví 1945-1989*, dizertační práce, Slezská univerzita v Opavě, Opava 2005, s. 94-98, 130-134, 165-170,

[44] Např. Jiří Špét, *Bibliographia museologica 1818-1967, Stopadesát let československé muzeologie*, Praha 1968, 255 stran; Týž, *Anotovaná výběrová bibliografie československé muzeologie za léta 1956 až 1968*, Praha 1969, 57 stran; Karel Sklenář, *Anotovaná výběrová bibliografie prehistorické muzeologie*, Praha 1973, 44 stran; Jiří Špét – Jana Turková, *Bibliografie muzeologické literatury za léta 1975-1978*, Praha 1983, 156 stran a další.

[45] Např. Dagmar Říhová – Jana Turková, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1960*, Praha – Bratislava 1962, 166 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1961*, Praha – Bratislava 1962, 215 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1962*, Praha – Bratislava 1964, 256 stran; Tytéž, *Výberová bibliografia zahraničnej muzeologickej literatúry za rok 1963*, Praha – Bratislava 1965, 226 stran a další.

[46] Alena Skwarlová, *Muzeologická literatura za rok 1992*,

výběrová bibliografie, Praha 1997, 66 stran; Táž, *Muzeologická literatura za rok 1993*, výběrová bibliografie, Praha 1997, 66 stran; Táž, *Muzeologická literatura za rok 1994*, výběrová bibliografie, Praha 1997, 70 stran.

[47] Na tomto místě stojí za zmínění bibliografie vydávané Mezinárodní radou muzeí, některé jsou dostupné online – blíže viz <http://icom.museum/resources/bibliographies/> (online, 20. 12. 2012).

[48] Např. Josef Beneš – Karel Sklenář – Jan Šťovíček – Miloš Vávra, *Bibliografie muzeologických prací Jiřího Neustupného*, Praha 1975, 46 stran; Jiří Neustupný – Jan Šťovíček, *Bibliografie muzeologických prací Josefa Beneše*, Praha 1977, 60 stran; Jan Dolák – Jana Vavříková, *Muzeolog Z. Z. Stránský – život a dílo*, Brno 2006, 59 stran.